

Trafikutskottets betänkande 2021/22:TU3

Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en gemensam digital ingång

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en gemensam digital ingång. Förslaget innebär att regeringen ges befogenhet att utse vilka förvaltningsmyndigheter, kommunala myndigheter och enskilda organ som ska vara behöriga myndigheter eller nationella samordnare, liksom vilka uppgifter en samordnare ska ha. Därtill föreslås behöriga myndigheter vara skyldiga att lämna information till en nationell samordnare och att vissa uppgifter som framgår av EU-förordningen ska utföras av de behöriga myndigheterna. Lagen föreslås i huvudsak träda i kraft den 1 april 2022.

Behandlade förslag

Proposition 2021/22:66 Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en gemensam digital ingång.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Bakgrund	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	4
Utskottets överväganden.....	5
Regeringens lagförslag	5
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	10
Propositionen	10
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	11

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Regeringens lagförslag

Riksdagen antar regeringens förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en gemensam digital ingång.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2021/22:66.

Stockholm den 1 februari 2022

På trafikutskottets vägnar

Jens Holm

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jens Holm (V), Magnus Jacobsson (KD), Teres Lindberg (S), Denis Begic (S), Maria Stockhaus (M), Jasenko Omanovic (S), Sten Bergheden (M), Jimmy Ståhl (SD), Anders Hansson (M), Elin Gustafsson (S), Helena Gellerman (L), Patrik Jönsson (SD), Åsa Coenraads (M), Abraham Halef (S), Mikael Larsson (C), Axel Hallberg (MP) och Stefan Plath (SD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2021/22:66 Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en gemensam digital ingång. Inga motioner har lämnats med anledning av propositionen.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till propositionen.

Bakgrund

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1724 om inrättande av en gemensam digital ingång för tillhandahållande av information, förfaranden samt hjälp- och problemlösningstjänster och om ändring av förordning (EU) nr 1024/201 antogs den 2 oktober 2018.

Inom Infrastrukturdepartementet har en utredare haft i uppdrag att analysera och vid behov lämna förslag på hur EU-förordningen ska kompletteras i nationell rätt. Utredaren föreslår en ny lag med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslår regeringen en ny lag med kompletterande bestämmelser till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1724 av den 2 oktober 2018 om inrättande av en gemensam digital ingång för tillhandahållande av information, förfaranden samt hjälp- och problemlösningstjänster och om ändring av förordning (EU) nr 1024/2012. Enligt förslaget ska regeringen få meddela föreskrifter om dels vilka kommunala myndigheter och enskilda organ som ska vara behöriga myndigheter eller nationella samordnare, dels vilka uppgifter en samordnare ska ha. Vidare föreslås regeringen få bestämma vilka förvaltningsmyndigheter under regeringen som ska vara behöriga myndigheter eller nationella samordnare. Därtill föreslås behöriga myndigheter vara skyldiga att lämna information till en nationell samordnare och att vissa uppgifter som framgår av EU-förordningen ska utföras av de behöriga myndigheterna.

Regeringen föreslår att lagen om kompletterande bestämmelser till EU-förordningen i huvudsak ska träda i kraft den 1 april 2022.

Utskottets överväganden

Regeringens lagförslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en gemensam digital ingång. Förslaget syftar till att inrätta en långsiktigt fungerande struktur och organisation som tydliggör ansvarsfördelningen mellan de aktörer som omfattas av EU-förordningen.

Bakgrund

EU-förordningens övergripande syfte

Förordning (EU) 2018/1724 om inrättande av en gemensam digital ingång (nedan kallad EU-förordningen) utgör en del av EU:s strategi för den inre marknaden och den fria rörligheten för människor, varor, tjänster och kapital. Genom EU-förordningen ska en gemensam digital ingång (nedan kallad ingången), inrättas i syfte att minska den administrativa bördan för privatpersoner och företag när de utövar sin rätt till fri rörlighet och utför ärenden eller bedriver verksamhet över gränserna.

Information, förfaranden samt hjälp- och problemlösningstjänster

Ingången ska integreras i Europeiska kommissionens befintliga portal Ditt Europa och ska fungera som en central kontaktpunkt där länkar ger tillgång till information om rättigheter, skyldigheter och regler, information om förfaranden som finns tillgängliga online och offline, länkar till online-förfaranden samt information om och länkar till hjälp- och problemlösningstjänster som är publicerade på nationell nivå eller EU-nivå.

Därtill ska den information som görs tillgänglig via ingången uppfylla vissa språk- och kvalitetskrav. Kraven syftar bl.a. till att säkerställa att den information som presenteras är användarvänlig, begriplig och korrekt.

Statistik och användaråterkoppling

I syfte att förbättra ingångens funktionalitet ska kommissionen och behöriga myndigheter samla in användarstatistik. Användarna ska därför ges tillgång till ett återkopplingsverktyg där de anonymt kan lämna in kommentarer om kvaliteten och tillgängligheten i fråga om de tjänster och den information som finns att tillgå via ingången, liksom om det gemensamma användargränssnittet.

Aktörer som omfattas av EU-förordningen

Ansvar för att uppfylla de skyldigheter som framgår av EU-förordningen vilar på flera aktörer, såsom medlemsstaterna, nationella samordnare samt behöriga myndigheter.

Varje medlemsstat ska utse minst en nationell samordnare som ska fungera som en kontaktpunkt för alla frågor som rör ingången. En nationell samordnare har ett övergripande ansvar för att tillhandahålla länkar till den information, de förfaranden samt de hjälp- och problemlösningstjänster som finns tillgängliga på de webbsidor som förvaltas av behöriga myndigheter. Parallellt med kommissionen ska en nationell samordnare också regelbundet följa upp att informationen och tjänsterna uppfyller EU-förordningens kvalitetskrav. I de fall en medlemsstat utser flera nationella samordnare medger EU-förordningen utrymme för medlemsstaten att anpassa varje samordnares uppgifter och ansvarsområden utifrån den nationella förvaltningsstrukturen.

Vidare anger EU-förordningen att en behörig myndighet är en myndighet eller ett organ i en medlemsstat som inrättats på nationell, regional eller lokal nivå. De behöriga myndigheterna är centrala aktörer för att uppnå EU-förordningens syfte, eftersom de i stor utsträckning ansvarar för den information, de förfaranden samt de hjälp- och problemlösningstjänster som ska tillgängliggöras via ingången. En behörig myndighet ansvarar även för att samla in användarstatistik och för att tillhandahålla ett återkopplingsverktyg för användarna.

EU-förordningen ska börja tillämpas stegvis

EU-förordningen trädde i kraft den 12 december 2018 och ska börja tillämpas stegvis. Den 12 december 2020 inrättades ingången och från och med denna tidpunkt ska samtliga behöriga myndigheter, förutom kommunala myndigheter, tillhandahålla den information, de förfaranden samt den information om och de länkar till de hjälp- och problemlösningstjänster som anges i EU-förordningen. För kommunala myndigheter inträder skyldigheten att som behöriga myndigheter tillgängliggöra information och hjälp- och problemlösningstjänster den 12 december 2022. Från och med den 12 december 2023 ska de förfaranden som omfattas av EU-förordningen finnas tillgängliga via ingången.

Propositionen

En ny lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en gemensam digital ingång

Regeringen föreslår att en ny lag införs med nationella bestämmelser för att komplettera EU-förordningen i syfte att inrätta en långsiktigt fungerande struktur och organisation som tydliggör ansvarsfördelningen mellan de aktörer som omfattas av bestämmelserna, i den mån det inte redan framgår av EU-förordningen.

Behöriga myndigheter och nationella samordnare

Regeringen föreslår att en behörig myndighet, inom ramen för sitt ansvarsområde, ska ge tillgång till information som uppfyller vissa kvalitetskrav, ge gränsöverskridande tillgång till förfaranden samt ge enkel tillgång till hjälp- och problemlösningstjänster genom ingången. Regeringen framhåller att även om EU-förordningen reglerar de uppgifter som behöriga myndigheter ska uppfylla uttrycker den inte vilka aktörer, tillika behöriga myndigheter, i en medlemsstat som ska uppfylla vissa av dessa uppgifter och skyldigheter. Regeringens mening är att dessa uppgifter lämpligen bör knyta an till de behöriga myndigheternas redan givna ansvarsområden. Mot denna bakgrund föreslår regeringen att den nya lagen ska innehålla specifika bestämmelser som hänvisar till de artiklar som de behöriga myndigheterna ska tillämpa, utöver de uppgifter och skyldigheter som redan uttryckligen framgår av EU-förordningen.

Regeringen föreslår att en behörig myndighet ska lämna den information som behövs till en nationell samordnare för att denne ska kunna fullgöra sina uppgifter enligt EU-förordningen. Regeringens förslag är således att en informationsskyldighet införs i den nya lagen för behöriga myndigheter gentemot en nationell samordnare. Regeringen föreslår därtill att informationsskyldigheten kompletteras med ett bemyndigande för en nationell samordnare att meddela föreskrifter om verkställigheten av informations-skyldigheten.

Regeringen föreslås få bestämma vilka förvaltningsmyndigheter under regeringen som ska vara behöriga myndigheter eller nationella samordnare. Regeringen påminner om att den genom regeringsbeslut den 10 december 2020 och den 28 oktober 2021 gett i uppdrag åt ett antal statliga förvaltningsmyndigheter att, utifrån sina respektive verksamhetsområden, vara behöriga myndigheter. Regeringen anför dock att förvaltningsmyndigheters roll som behöriga myndigheter framöver bör regleras i författning för att möta behovet av förutsägbarhet och stabilitet i styrningen. Därtill har regeringen utsett Myndigheten för digital förvaltning till nationell samordnare.

Regeringen föreslår vidare att den nya lagen ska innehålla ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om vilka kommunala myndigheter och enskilda organ som ska vara behöriga myndigheter eller nationella samordnare samt vilka uppgifter en samordnare ska ha. Regeringen anser att EU-förordningens bestämmelser om att även kommunala myndigheter och enskilda organ bör vara behöriga myndigheter utgör ett vägande skäl för att reglera rollen som behörig myndighet i författning. Regeringen påtalar också att det kan uppstå behov av att utse flera nationella samordnare eftersom de behöriga myndigheter som har identifierats av regeringen återfinns inom både den statliga, kommunala och privata sektorn. Regeringen framhåller att det vore lämpligt att skapa förutsättningar för regeringen att utse nationella samordnare inom samtliga av dessa sektorer för att uppnå sektoriella eller förvaltningsgemensamma samordningsvinster genom att anpassa varje nationell samordnares uppgifter. I sammanhanget

framhåller regeringen att den endast avser att utnämna fler nationella samordnare om dessa aktörer själva önskar det.

Ikraftträdande

Regeringen föreslår att lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en gemensam digital ingång ska träda i kraft den 1 april 2022. Regeringens motivering till det föreslagna ikraftträdandedatumet är att den nya lagen bör träda i kraft så snart som möjligt eftersom vissa delar av EU-förordningen tillämpas från den 12 december 2020.

Regeringens förslag är vidare att den föreslagna bestämmelsen om att behöriga myndigheter ska ge tillgång till förfaranden ska träda i kraft först den 12 december 2023.

Konsekvenser

Regeringen framhåller att förslaget inte innehåller några kompletterande bestämmelser om uppgifter för en nationell samordnare utöver de uppgifter som redan anges i EU-förordningen. Regeringens bedömning är således att lagförslaget varken väntas leda till ökade kostnader eller en ökad arbetsbörda för Myndigheten för digital förvaltning i rollen som nationell samordnare. Regeringen anser i stället att förslaget kommer att underlätta en nationell samordnars arbete genom att det införs bestämmelser om informations-skyldighet för behöriga myndigheter.

Enligt regeringen kommer den nya lagen främst att tydliggöra roller och ansvar för de behöriga myndigheterna, liksom skapa förutsättningar för samarbete mellan de behöriga myndigheterna och en nationell samordnare. Regeringens bedömning är dock att de behöriga myndigheternas informations-skyldighet inledningsvis kan komma att innebära en viss ökad arbetsbörda och tillfälliga merkostnader, exempelvis i form av inrättande av nya rutiner. Regeringen anser att eventuella merkostnader bör kunna hanteras inom de behöriga myndigheternas befintliga ekonomiska ramar.

Regeringen påtalar vidare att informations-skyldigheten för kommunala myndigheter, i rollen som behöriga myndigheter, i viss mån inskränker den kommunala självstyrelsen. Regeringens bedömning är dock att denna skyldighet inte går utöver vad som är nödvändigt för att uppfylla EU-förordningens syfte.

Utskottets ställningstagande

EU:s förordning om inrättande av en gemensam digital ingång för tillhandahållande av information, förfaranden samt hjälp- och problemlösningstjänster syftar till att minska den administrativa bördan för privatpersoner och företag när de utövar sin rätt till fri rörlighet och utför ärenden eller bedriver verksamhet över gränserna.

Utskottet konstaterar att regeringens lagförslag syftar till att uppfylla den skyldighet som Sverige har gentemot EU att genomföra EU-förordningen, vilken bedöms behöva kompletteras med nationella bestämmelser i syfte att inrätta en långsiktigt fungerande struktur och organisation som tydliggör ansvarsfördelningen mellan de aktörer som omfattas av EU-förordningen. Förslaget innebär att regeringen ges befogenhet att utse vilka förvaltningsmyndigheter, kommunala myndigheter och enskilda organ som ska vara behöriga myndigheter eller nationella samordnare, liksom vilka uppgifter en samordnare ska ha. Därtill föreslås behöriga myndigheter vara skyldiga att lämna information till en nationell samordnare och att vissa uppgifter som framgår av EU-förordningen ska utföras av de behöriga myndigheterna.

Utskottet anser att regeringens lagförslag är ändamålsenligt utformat och konstaterar att det inte har väckts några följdmotioner med anledning av propositionen. Utskottet föreslår därmed att riksdagen bifaller regeringens lagförslag.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2021/22:66 Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en gemensam digital ingång:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en gemensam digital ingång.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en gemensam digital ingång

Härigenom föreskrivs följande.

1 § I denna lag finns bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1724 av den 2 oktober 2018 om inrättande av en gemensam digital ingång för tillhandahållande av information, förfaranden samt hjälp- och problemlösningstjänster och om ändring av förordning (EU) nr 1024/2012 (EU-förordningen).

Termer och uttryck i lagen har samma betydelse som i EU-förordningen.

2 § Regeringen bestämmer vilka förvaltningsmyndigheter under regeringen som ska vara behöriga myndigheter eller nationella samordnare enligt EU-förordningen.

Regeringen får meddela föreskrifter om vilka kommunala myndigheter och enskilda organ som ska vara behöriga myndigheter eller nationella samordnare enligt EU-förordningen och vilka uppgifter som en samordnare ska ha enligt artikel 28.1 i EU-förordningen.

3 § En behörig myndighet ska, inom ramen för sitt ansvarsområde enligt bilagorna I–III till EU-förordningen, genom den gemensamma digitala ingången ge tillgång till

1. information som omfattas av artikel 4.1 a–c i EU-förordningen och som uppfyller kraven på kvalitet i artiklarna 9, 10.1, 10.4 och 11, och

2. hjälp- och problemlösningstjänster som omfattas av artikel 2.2 c och som uppfyller kraven på tillgång i artikel 7.1.

4 § En behörig myndighet ska, inom ramen för sitt ansvarsområde enligt bilagorna I–III till EU-förordningen, genom den gemensamma digitala ingången ge tillgång till förfaranden som omfattas av artikel 2.2 b i EU-förordningen och som uppfyller kraven på tillgång i artikel 6.1 eller i artikel 13.1 och 13.2.

5 § En behörig myndighet ska lämna den information till en nationell samordnare som behövs för att denne ska kunna fullgöra sina uppgifter enligt EU-förordningen.

Denna lag träder i kraft den 12 december 2023 i fråga om 4 § och i övrigt den 1 april 2022.